

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СІМ'ЯМИ РІЗНОГО
ТИПУ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність ІІІ Дитячі та молодіжні служби

.....Галузь знань І – Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26»серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Соціально-педагогічна діяльність з сім'ями різного типу
Викладач (-і)	Петришин Роман Андрійович
Контактний телефон викладача	+38(050)5210355
Е-mail викладача	roman.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний (дистанційний)
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожна друга п'ятниця з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+380505210355) в робочі дні з 9.00 до 17.00
2. Анотація до освітнього компонента	
Курс «Соціально-педагогічна діяльність з сім'ями різного типу» розкриває методи та стратегії підтримки сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах (неблагополучні, кризові, багатодітні, сім'ї з дітьми з ООП), навчаючи студентів діагностувати проблеми, надавати соціально-педагогічний супровід (консультації, корекційно-розвивальну роботу, профілактику), формувати навички самостійного вирішення проблем, а також будувати партнерські відносини з сім'єю, враховуючи її унікальні потреби, щоб сприяти її функціонуванню та розвитку.	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
Мета: підготовка фахівців до здійснення соціально-педагогічної роботи з різними типами сімей. Цілі курсу полягають у: аналізі стану сім'ї в сучасному суспільстві; висвітленні типології сім'ї; ознайомлення студентів з основними проблемами різних типів сімей; огляд методів вивчення сім'ї; вивчення системи соціально-педагогічної роботи з різними типами сімей.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Компетентності Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності: ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. Базових понять соціально-педагогічної діяльності.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК-14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців психологічної служби.

СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси різних категорій дітей та молоді та їх сімей.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей.

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-17. Здатність виявляти і залучати ресурси інших фахівців, соціальних інститутів, державних та приватних установ та організацій для виконання завдань професійної діяльності.

СК-20. Здатність до сприяння соціального захисту дітей, надання підтримки їх сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних

стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
6	ІІІ Дитячі та молодіжні служби	3	вибіркова

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи соціально-педагогічної діяльності з сім'ями різного типу.»			
Тема 1. Стан сім'ї в сучасному суспільстві.	2	2	6
Тема 2. Типи сімей: теоретичні аспекти.	2	2	8
Тема 3. Зміст та форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю.		2	8
Тема 4. Особливості соціально-педагогічної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.	2	2	6
Тема 5. Організаційні аспекти соціально-педагогічної роботи із сім'ями.		2	6
Змістовий модуль 2. Технологічні аспекти соціально-педагогічної діяльності з сім'ями різного типу.			
Тема 6. Технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями сімей.	2	2	6
Тема 7. Методи соціальної діагностики сім'ї.		2	6

Тема 8. Соціально-педагогічна робота з молодими сім'ями.	2	2	6
Тема 9. Обов'язки спеціалістів. Навички, які потрібні соціальним педагогам для роботи з сім'ями.	2	2	8
ЗАГАЛЬНА К-ТЬ	12	18	60

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до вимірювання знань, умінь і навичок студентів. Вона включає в себе різні компоненти оцінювання, які дозволяють визначити рівень засвоєння матеріалу і сформованість компетенцій. Система складається з таких елементів: Поточне оцінювання – 1) модульні завдання (перевірка знань на окремих етапах вивчення курсу); 2) практичні завдання (оцінювання виконання практичних та семінарських робіт); 3) домашні завдання (контроль за самостійною підготовкою студента); 4) тестування: оперативна перевірка теоретичних знань. Рейтингове оцінювання – студенти накопичують бали протягом семестру за виконання різних завдань. Кінцева оцінка розраховується на основі підсумку цих балів.
Вимоги до письмових робіт	Критерії оцінювання: якість виконання завдань, своєчасність здачі роботи, глибина розуміння матеріалу. Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань.
Семінарські заняття	Критерії оцінювання: якість виконання завдань, своєчасність здачі роботи, глибина розуміння матеріалу, креативність або вміння застосувати знання на практиці.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.

	Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. У формі тестів на дистанційній платформі.

7. Політика освітнього компонента

При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Також неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання допуску до заліку є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.

Неформальна освіта: студент може отримати додаткові 5 балів за сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Зберегти сім'ю. Соціальна робота із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах / автори упорядники: Мороз О. М., Постолук Г. І., Семігіна Т. В., Шипіленко О. С. К. : ЕКМО, 2008. 160 с.
2. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 232 с. 32
3. Комар І.В., Петришин Р.А. Розвиток сімейних форм виховання як напрям соціальної політики в Україні на сучасному етапі. *Перспективи та інновації науки Серія «Педагогіка»*. 2022. № 6(11). С.183-192.
4. Петрочко Ж. В. Дитина у складних життєвих обставинах: соціальнопедагогічне забезпечення прав : монографія. Рівне :видавець О. Зень, 2010. 368 с.
5. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.

6. Трубавіна І. М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Науково-методичні матеріали. К. : ДЦСССМ, 2003. 86 с.
7. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з сім'єю в Україні : теорія і методика : монографія. Харків : Нове слово, 2007. 395 с.
- Додаткова література**
8. Алексєєнко Т. Ф. Педагогічні проблеми молодшої сім'ї: Навч. посіб. / Т. Ф. Алексєєнко. К. : ІЗМН, 1997. 116 с.
9. Алексєєнко Т. Ф. Молода сім'я: умови виховання дитини. Науково-методичний посібник. К., 2003. 96 с.
10. Євтух М. Б. Соціальна педагогіка : Підручник / М. Б. Євтух, О. П. Седюк. – 2-ге вид. стереотип. К. : МАУП, 2003. 232 с.
11. Капська А. Й. Соціальна педагогіка : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 487 с.
12. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 364 с.
13. Федоренко Р.П. Діагностика реакцій подружжя на сімейну кризу в практиці консультування. К., Знання, 2010. 227с.
14. Фомюк Г.А. Невдале подружнє життя: теоретичні та практичні аспекти психологічної діагностики та консультування / Особистість та сім'я в епоху соціальної трансформації. К.: Наукова думка, 2010. 142 с.
15. Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
16. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.
17. Петришин Р., Трофимова М.-А. Соціально-правовий захист дітей від насильства у сім'ї. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : збірник тез доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 118–121.
- 18.13. Петришин Р. А. Організація надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник тез доповідей учасників VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19 травня 2022 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ, 2022.
19. Сейко Н. А. Соціальна педагогіка : Курс лекцій. Житомир, 2002. 260 с.
20. Соціальна педагогіка : Підручник / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Центр учбової літератури, 2009. 488 с.

Адреси бібліотек:

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
2. Бібліотека педагогічного факультету. С. Бандери, 1. 8 поверх.

Петришин Роман Андрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи